

Datakurs med Seniornett

Innhold

Litt om Windows 10.....	3
De første skrittene	4
Online- og lokal-konto:	4
Nye funksjoner i Windows 10,.....	4
Alt om startmenyen	4
Startmenyen med fliser	4
Integrert brukermeny	5
«Slå av knappen» er blitt mye tydeligere.....	5
«Alle programmer» kommer tilbake.....	5
Startmenyen tatt fra 8.1	5
Startmenyens størrelse er fleksibel	6
Startmeny uten fliser.....	6
Slå av og på startmenyen	6
Appene starter i et vindu.....	6
Funksjonen «innstillinger» i appene	6
App-oversikten	7
Cortana	7
<i>Slik aktiverer du Cortana i Norge</i>	7
Flere skrivebord (virtuelle).....	8
Snarveier.....	8
Innstillinger	8
Kontrollpanelet.....	8
Gjemte nyheter: Batteri	9
Gjemte nyheter: Databruk	9
Gjemte innstillinger: WLAN	9
Gjemte innstillinger: Flymodus	10
Ny nettverkmeny	10
Slankekur:.....	10
Varslinger og handlinger	10
Minnebruk hitlisten	10
Multitasking	11
Lagring	11
Standard lagringsplasser.....	11
Lagring av Offline-kart.....	11
Velg standard apper /programmer	12
Bluetooth	12
«Om» PCen	12
Museinnstillinger	12
Innebygget skriverettelse	13

Automatisk start av medieavspilling.....	13
Personalisering	13
Sikker innlogging	13
Tilgang til arbeid	13
Familiekonto:	13
Synkronisering.....	13
Personvern.....	13
Oppdatering og sikkerhet.....	14
Den nye Nettleseren EDGE.....	14
Editering av websider i EDGE	14
Innstillinger i EDGE.....	14
InPrivate-visning	15
Oppstartside.....	15
EDGE har PDF og Adobe Flash Player integrert	15
About:flags	15
Hurtigstart av programmer	15
e-mail appen	15
Filutforskeren -den nye Windows Explorer (WE).....	16
Transparentkopiering og mulighet for å stoppe	16
Brenne CD/DVD-er.....	16
Komprimere filer og mapper	16
Den nye oppgavebehandleren.....	17
God mode	17
Standard apper.....	18
Noen av de andre standard-appene kort forklart:.....	19
Apper til lek og moro.	19
Litt om Windows Store:	20
Litt om skylagringstjenesten «onedrive»	20
Vedlegg 1: Internett tilkobling generelt.....	21
Vedlegg 2: Hva er forskjellen mellom POP, IMAP og SMTP (for spesialistene!!)	22
Vedlegg 3: Nye TILBEHØR programmer	22
Vedlegg 4: Oppgradering fra en tidligere Windows -versjon.....	23
Innstallering av printere, skanner.....	23
Vedlegg 5: Sydentur med Seniornett og Alfatravel.....	25
Etterord:	26

Litt om Windows 10

Jeg kunne her i forordet ha skrevet mye om Windows 10, om konseptet med universal-appene som funker på alle enhetene (pc, brett og mobiltelefon) eller om Cortana, den intelligente språkstyrte menyen eller om Microsoft EDGE, en nettleser med flotte features som endelig har muligheten til å komme opp på høyden med de andre nettleserne. Men jeg nevner bare to saker som jeg synes er veldig flott.

1. Windows 10 er rask. Hvis du konfigurerer Windows 10 riktig, benytter en SSD disk, så er det en sann glede å jobbe med 10-ern. Microsoft har jobbet med oppstarten og samtidig optimert diverse bakgrunnsprosesser. Det kommer helt sikkert de som har oppgradert fra Windows 7 til å merke.
2. Det er mange detaljer/småting som er gjort bedre og nesten alle styringselementene er optimert.

Selvfølgelig er ikke alt gull som skinner. Jeg syns startmenyen er bra, men jeg skulle ønske at det var flere muligheter til å stille/forandre på den. Det er mange likheter med Windows 7 og Windows 8.1, og grovt sagt er Win10 en blanding av begge systemene på ca. 50/50.

Windows 10 kommer hele tiden til å bli videreutviklet og blir automatisk oppdatert til den nyeste standard. Det er den tredje saken som jeg liker aller best.

Når et nytt operativsystem blir lansert markerer det alltid en endring. Dette er spesielt med Windows 10, da det skal være det «siste». Det betyr at Windows 10 i fremtiden bare blir oppdatert uten at det blir en ny versjon-11. Med andre ord blir det av Windows 10 bare «Windows», et operativsystem, som etter det de sier i Redmond, alltid skal være toppaktuell og som kjører på alle de duppeditene som Windows støtter, som Smartphones, X-box, pc og nettbrett og på småcomputere, som for eksempel Raspberry PI.

Denne universelle bruken av Windows 10 merker man når man kjører Win10 på en PC eller nettbrett. Universal-appene fra Store-butikken tilpasser seg det systemet man kjører de på. Størrelsen på flisene, vinduene og kanskje funksjonene blir fremstilt annerledes. Heldigvis har ikke Microsoft gjentatt den feilen de gjorde med 8-ern da de underla alle funksjonene en touch-betjening. Dere husker sikkert hvor kronglete det var å fiske opp menyene med musen i hjørnene. Det betyr at Windows 10 føles som et riktig «desktop/skrivebord-operativsystem» slik vi var vant til. Den som vil kan stille inn systemet helt uten det lite likte «flisesystemet» I tillegg er det mange nyttige tillegg og oppgraderte funksjoner. Det lønner seg å gå på oppdagelsesreise og se på hva som er nytt.

Denne utgaven av min Windows 10 dokumentasjon er basert på den siste store oppdatering som heter Windows Anniversary Update eller Redstone. Den ble lansert den 30.juli 2016.

De første skrittene

I Windows 10 har Microsoft rykket skytjenesten ONE DRIVE mer i sentrum. De som vil synkronisere den personaliserte skyen med andre enheter, anbefaler jeg å lage en «online-konto». Det kan du gjøre når du installerer Windows 10, hvis du ikke allerede har gjort det.

Online- og lokal-konto:

Det er her det kan bli litt forvirrende, fordi Administrator og Standardkonto enten kan være en Microsoftkonto (online-konto) eller en lokal-konto.

En Microsoftkonto vil la deg synkronisere oppsettet/innstillinger og applikasjoner mellom WIN10 enheter. Du kan logge deg av fra pc-en, logge deg inn på WIN10-nettbrettet eller WIN10-mobiltelefonen og fremdeles ha startskjermen slik du har satt den opp. Den vil også automatisk legge til andre online-kontoer som mail, onedrive (tidligere skydrive) og «messaging» rett inn i de andre enhetene.

På den andre siden kan ikke en lokal-konto synkronisere mellom enheter og alle online-kontoer må installeres manuelt.

Du kan selvfølgelig surfe på nettet, sjekke e-post, logge deg inn på Facebook og gjøre de online-aktivitetene du ellers gjør.

Hvilken type konto du velger er litt avhengig av hvor «online» du vil være. Hvis du er en som må sjekke Facebook eller meldinger fra venner hvert 10 minutt er en Microsoftkonto eller online-konto det riktige valget.

Nye funksjoner i Windows 10,

Her kommer opplistet mange nye funksjoner i Windows 10 på rekke og rad.

Alt om startmenyen

Det nye betjeningskonseptet til Microsoft bringer noen elementer fra WIN7 tilbake og kombinerer det med «Flise»-designen til WIN8.

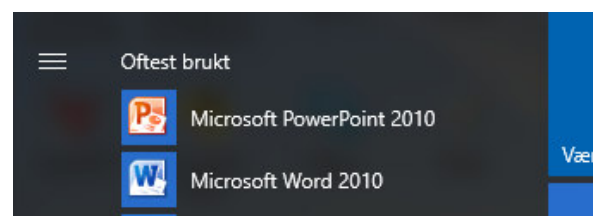
Mange Windows brukere har ønsket og Microsoft gjorde det- startknappen er tilbake i ny Flise-look. Et museklikk på startknappen eller et trykk på Windows-knappen på tastaturet, tryller startmenyen tilbake.

Startmenyen med fliser

Windows 10 fortsetter der WIN7 stoppet, og start-knappen er tilbake.

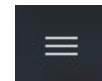
På desktop pc-er blir den nye start-

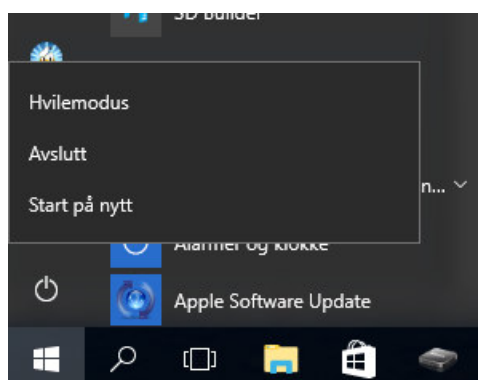
skjermen automatisk aktivert og det kommer opp en liste med de oftest brukte programmene på venstre side og på høyre side finner dere app-flisene.

Integrert brukermeny

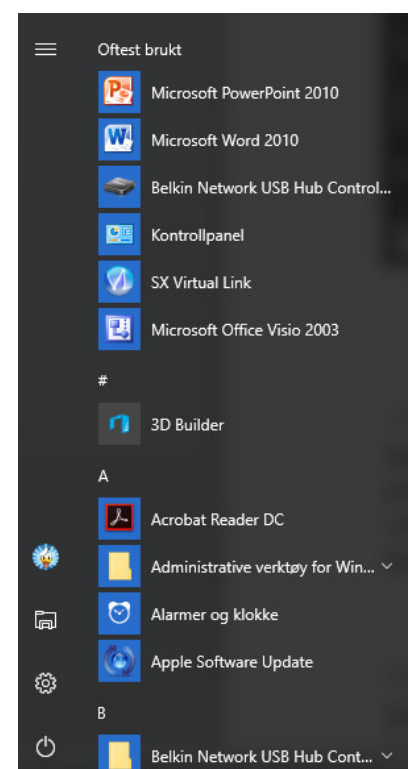
På den øverste randen, helt til venstre ligger tre streker over hverandre, som kalles «hamburger-menyen», og som brukes nå i nesten alle datasystemer uavhengig av produsent. Et klikk på den åpner opp en brukermeny, som man bare fikk tak i via startmenyen i Windows 8.1. Den tillater oss å forandre på profilbildet, låse pc-en, logge seg ut eller åpne opp for kontoendringer i pc-innstillingene.

«Slå av knappen» er blitt mye tydeligere

Microsoft har eksperimentert mye i de siste versjonene hvor man kan plassere «slå av knappen». Korte veier er bra og endelig har de vel funnet løsningen.

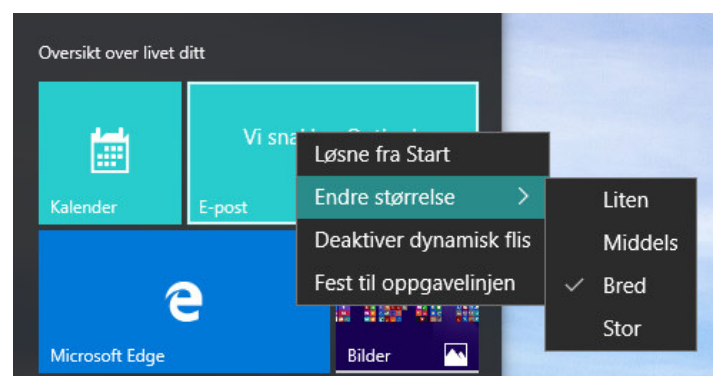
«Alle programmer» kommer tilbake. Program-spalten på venstre side viser de oftest brukte programmene, programmene i alfabetisk rekkefølge og nederst noen verktøy. Nyinstallerte programmer blir markert.

Startmenyen tatt fra 8.1

Det flotte er at du kan behandle appene i startmenyen. Du kan forandre på størrelsen på flisene, feste appene/programmene til oppgavelinjen, løsne de fra startmenyen eller deaktivere de dynamiske flisene. Det gjør du ved å høyreklikke på den flisen du vil endre noe på.

Startmenyen dukker alltid opp når du trykker på Windowsknappen.

Startmenyens størrelse er fleksibel

Når jeg snakker om Startmenyen er det den delen av skrivebordet hvor appene/flisene er synlige.

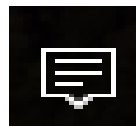
Du kan stille inn bredden på startmenyen lignende det du gjør for å endre vindusstørrelsen. Trekk musa over yttersidene på startmenyen til dette symbolet kommer opp. Trekk så linjen med venstre museknapp til du har den størrelsen du vil ha.

Startmeny uten fliser

Du fjerner alle flisene ved å høyreklikke på dem og å velge de bort fra startmenyen. Enkelt og greit. Da har du på en måte skrivebordet til Windows7 tilbake!!

Slå av og på startmenyen.

Via den nye som heter klikke på flisene er tilbake.

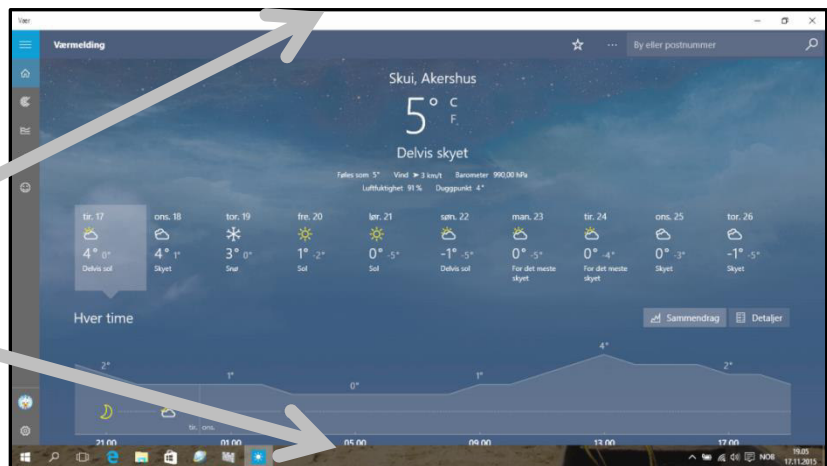
knappen nede i høyre hjørne, **Handlingssenter** kan du nettbrettmodus og alle

Nettbrettmodus viser ikke skrivebordet, men bare flisene eller startskjermen

Appene starter i et vindu

Trykker du på en app så starter den i et vindu på skrivebordet. Maksimerer du vinduet så blir vinduet strukket til full skjermstørrelse minus oppgavelinjen og tittel-linjen. Dermed er den akkurat så stor som i Windows 8.1 når tittel-linjen og oppgavelinjen blir blendet inn.

Funksjonen «innstillinger» i appene

Mange apper har innstillinger, som f. eksempel i «Vær-appen» i bildet ovenfor.

Øverst i venstre hjørne, under tittel-linjen ligger det en vannrette streker. Dette symbolet er hamburgermenyen. Den blir brukt i mange apper i alle

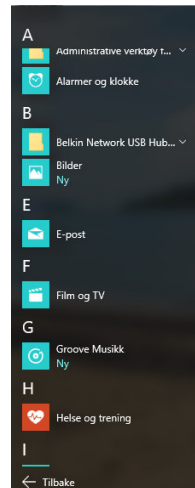

knapp med tre systemene som

bruker apper, som iPad, iPhone, Android nettbrett, telefoner, osv. Denne inneholder de funksjonene som perlelisten i Windows 8.1 gjorde.

App-oversikten er endret i forhold til Windows 8.1, men er tilpasset WIN10. Klikker du på bokstavene, får du opp alfabetet, hvor du kan lete etter apper/programmer etter navn og tall.

Står det en liten nedover vendt pil etter programnavnet åpner du programmet ved å klikke på pilen under programmene.

Cortana

En av de største nyhetene er språkassistenten Cortana. Dessverre er Cortana ennå ikke i den norske versjonen. Her er en oppskrift hvordan du kan få den amerikanske. Artikkelen er hentet fra IT-avisen på nettet:

*Slik aktiverer du Cortana i Norge
av Martin Kynningsrud Størbu, 11. august 2015*

Det er gjort på 1-2-3.

Til manges store forargelse, er Windows 10s Cortana kun tilgjengelig i en håndfull land. Heldigvis er det ganske lett å aktivere Microsofts stemmeassistent.

United States

Det første du må gjøre er å åpne innstillinger og gå til tid og språk. Der finner du områder og språk, og velger så USA under land eller område.

Trykk deretter på språk og legg til et språk hvis engelsk ikke allerede er installert. Finn English og legg til United States-utgaven. Windows bruker nå litt tid på å laste ned og installere språket.

Trykk på English (United States) og velg det som standard skjermespråk. Du blir nødt til å logge av (Windows + L) og på igjen for å aktivere nytt skjermespråk.

Din personlige assistent

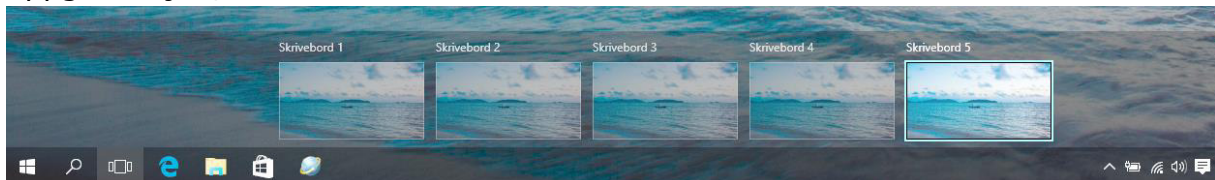
Når du er logget inn igjen, trykker du på søkeikonet nederst til venstre, så på innstillinger-ikonet og så er det bare å aktivere Cortana.

Hun vil nå være til din disposisjon når enn du måtte ønske det, 24 timer i døgnet, 7 dager i uken, 365 dager i året.

Flere skrivebord (virtuelle)

Det nye Windows har kopiert noe fra operativsystemet Linux, og det er bruken av flere skrivebord.

Klikker du på så ligger det et pluss-tegn nederst på høyre side av skjermen hvor du kan legge til flere skrivebord. Antall skrivebord du kan legge til er nok ubegrenset, men det er vel heller skjermoppløsningen som begrenser antallet. Forhåndsvisningsbildene av skjermene som ligger over oppgavelinjen, vises i real time.

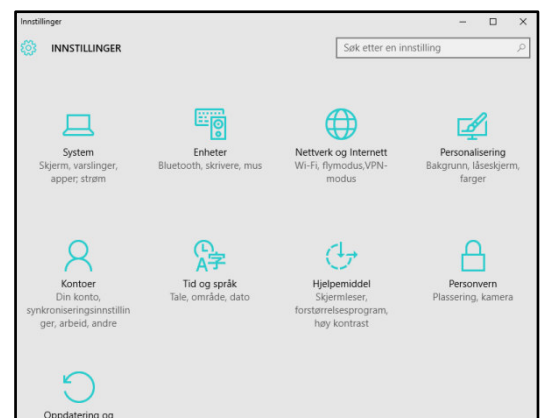

Snarveier

Nyhetene i Handlingscenteret viser ikke bare brukeren viktig informasjon som f. eksempel om program-oppdateringer, varsler, oppdateringer, og e-post etc.

Men det er også snarveien til WiFi/WLAN, Bluetooth, Flymodus, skjermlys, koble til en ekstern monitor osv.

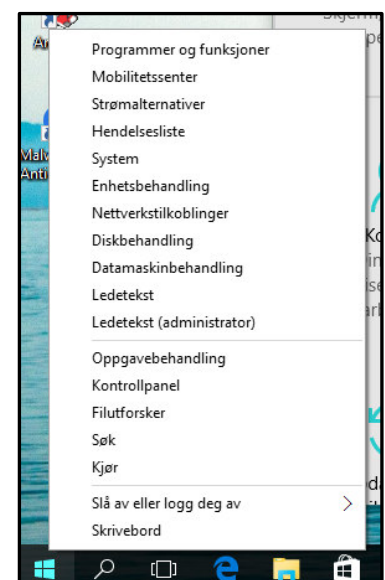
Innstillinger

Microsoft har ikke redusert funksjonene i Windows, men fremhever viktige funksjoner mer enn før og forbedrer oversikten.

Innstillingene ser derfor helt anderledes ut enn før. Tips: ved å trykke høyre museknapp på symbolene kan du legge den innstillingen du ønsker inn på startskjermen.

Kontrollpanelet

Kontrollpanel slik vi kjenner det fra 7-8 er også fremdeles en del av 10-ern.

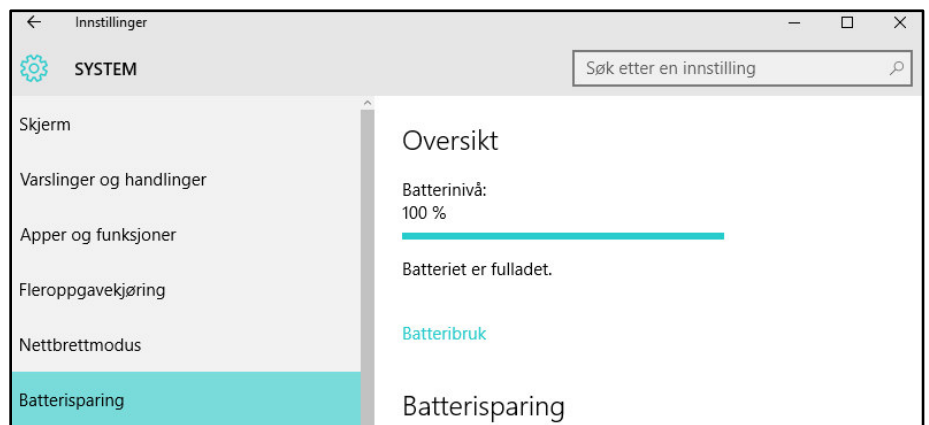

Sett musa på startknappen og trykk høyre museknapp, så dukker den velkjente menyen opp.

Her ligger stort sett de samme innstillingsmulighetene som i det «gamle» formatet.

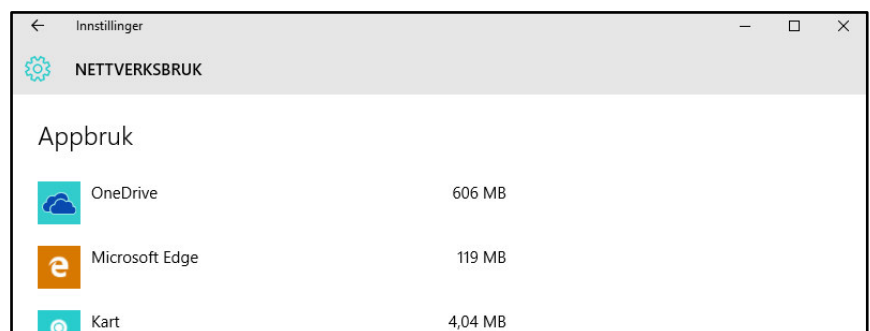
Gjemte nyheter: Batteri

I Innstillinger ligger det flere nye funksjoner f. eksempel Batterisparing. Ta en titt på det. Ved å klikke på linken til Batteribruk og Batterisparing kan dere få mer informasjon om temaet.

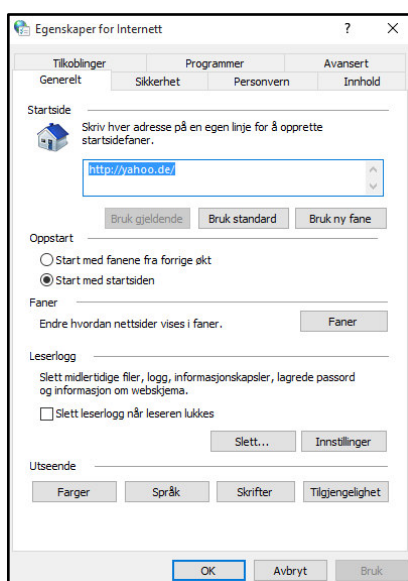
Gjemte nyheter: Databruk

Klikk deg inn på Innstillinger/Nettverk og Internett/ databruk så får du en detaljert oversikt over hvor mye data hver enkelt app har lastet ned.

Gjemte innstillinger: WLAN

Klikk på Handlingscenteret/innstillinger/Nettverk og internett/Wi-Fi.

Her ser du alle de trådløse nettverkene som er tilgjengelige og hvilket PC-en er koblet til. Lenger nede på siden finner du relaterte innstillinger. Her finner du «alternativer for internett» som du sikkert kjenner igjen fra Innstillingsmenyen i nettleseren Internet Explorer. Under Generelt i denne menyen kan du velge hvilken oppstartside du vil ha i Internet explorer, men ikke EDGE.

Gjemte innstillinger: Flymodus

Klikk på handlingssenteret/innstillinger/Nettverk og internett/Flymodus.

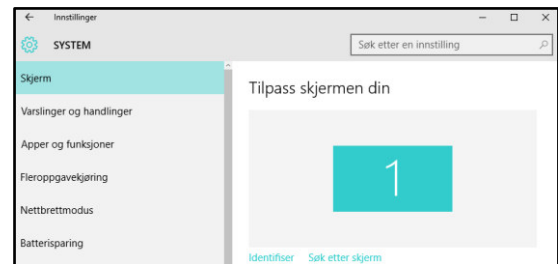
Her er det ganske enkelt å slå på bryteren og all trådløs kommunikasjon blir slått av. (Det er da WLAN og eventuelt Bluetooth, hvis Pc-en/laptoppen har det).

Ny nettverkmeny

I Windows 8 var nettverk-innstillingene i perlemenyen. Da vi ikke har perlemenyen lenger på skrivebordet eller på startskjermen på 10-ern har Microsoft lagt dem der de hører hjemme i Innstillinger/Nettverk og sikkerhet/WiFi.

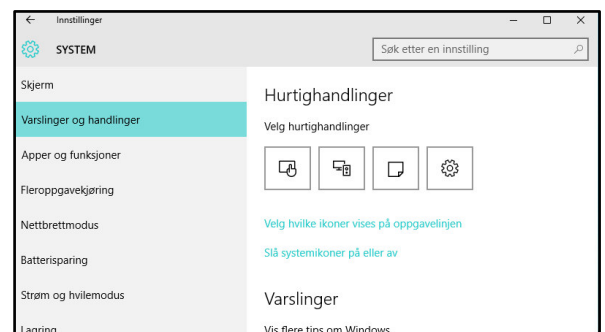
Slankekur:

Alle innstillingene i Windows 10 er mye slankere enn i WIN 8. De viser mye hvitt og virker av den grunn oversiktlige. De viktigste bryterne eller skyvebrytere skal være raske å se og å betjene. Windows 10 gjemmer detaljene.

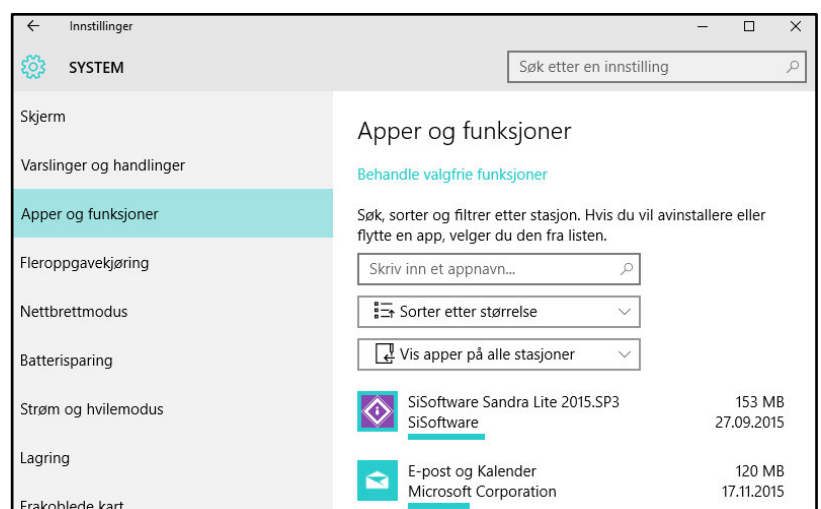
Varslinger og handlinger

Hvilke apper og systemnyheter/meldinger som skal vises i øverste del av handlingssenteret bestemmes her. Samtidig kan du også velge hvilke systemikoner som skal vises på høyre side av oppgavelinjen.

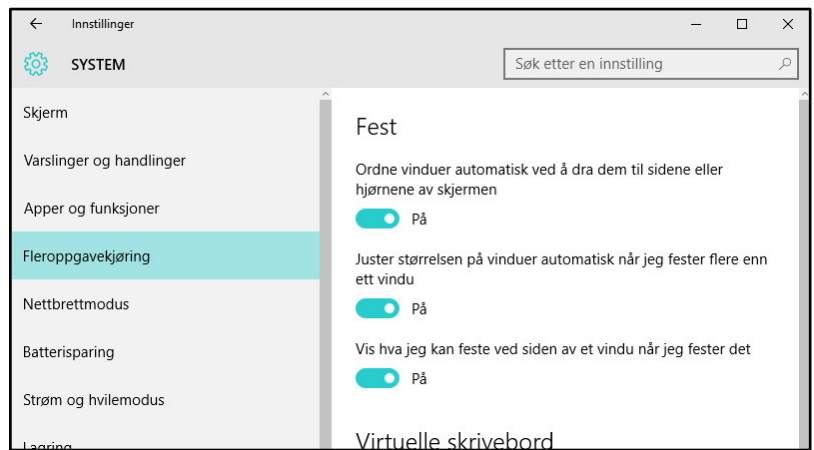
Minnebruk hitlisten

Her kan du se en rankingliste over minnebrukerne, de appene/programmene som bruker mest minne der de ligger på Harddisken.

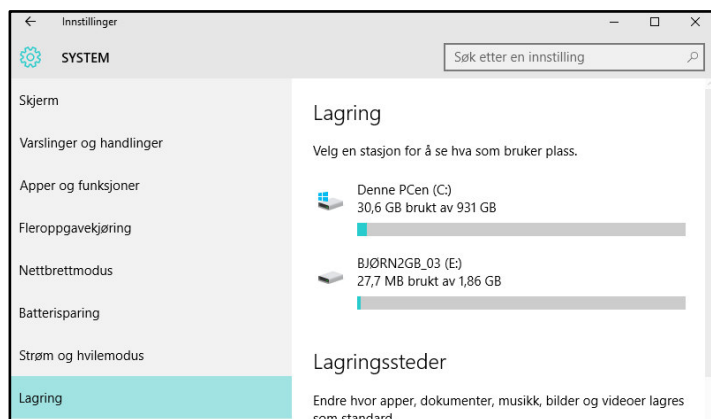
Multitasking

Windows støtter oss i arbeidet med parallelt åpnete programmer. Om vinduene skal bli åpnet, størrelsen og hvor de skal ligge bestemmer du her.

Lagring

Hvor mye minne på harddisken og andre tilkoblede lagringsenheter som er benyttet, ser du her.

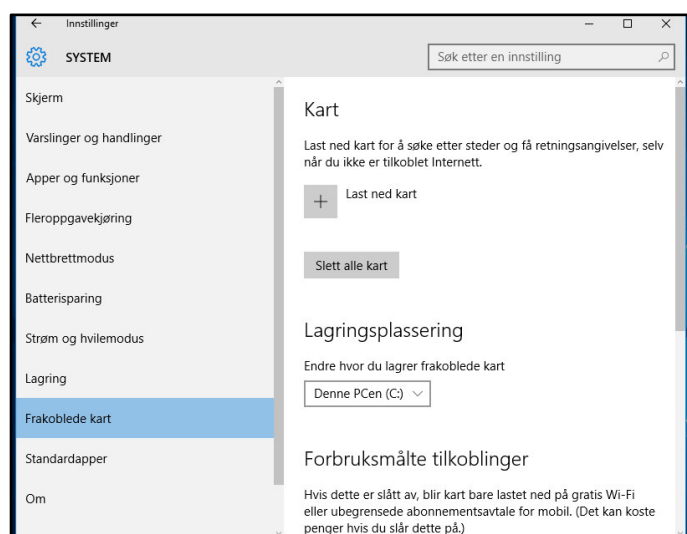

Standard lagringsplasser

Viser hvor Windows 10 lagrer bilder, dokumenter, musikk og videoer. I denne funksjonen kan du justere den standard lagringsplass for mappene.

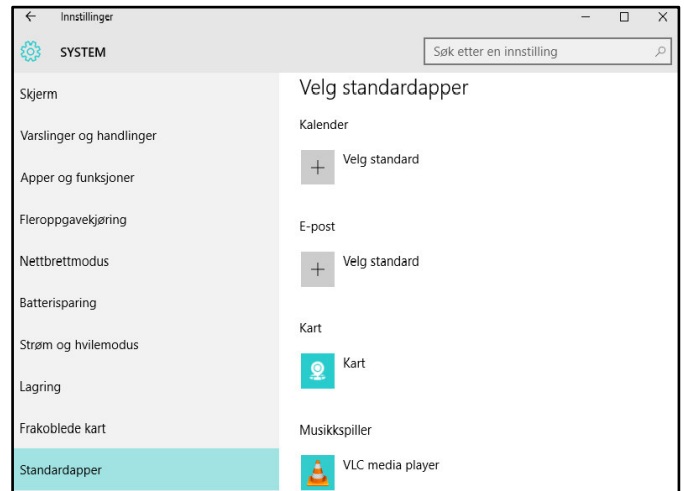
Lagring av Offline-kart

Menyen heter på norsk Frakoblede kart.

Velg standard apper /programmer

Her kan du endre programmer som skal være standard for nettleser, e-mail-leseprogram, media-avspillings-program osv. Det kunne vi tidligere også, men ikke samlet for alle programmer. Windows har i standard-innstillingene selvfølgelig sine egne programmer som standard.

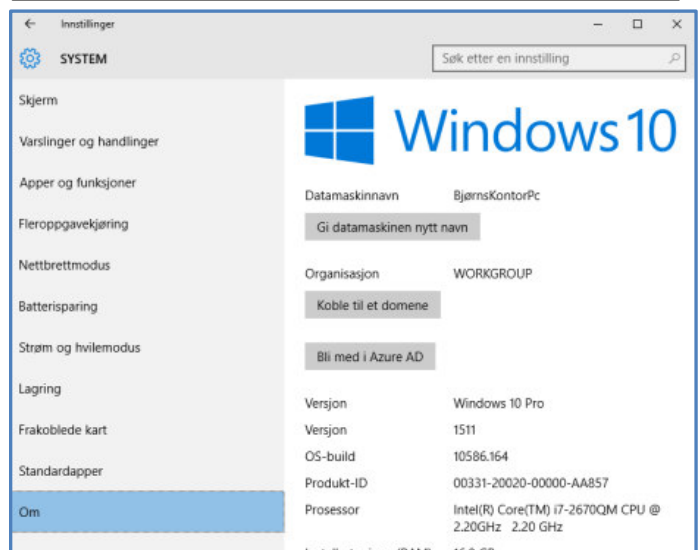

Bluetooth

De som har en Bluetooth sender og mottaker innebygd eller eksternt som USB, får dette menypunktet opp på skjermen i systeminnstillingene.

«Om» PCen

I menypunktet «Om» finner du info om PC-en du har. Minnestørrelse, prosessor, hvilken Windows-versjon du har og du får tilgang til å endre datamaskinnavn, Workgroup etc.

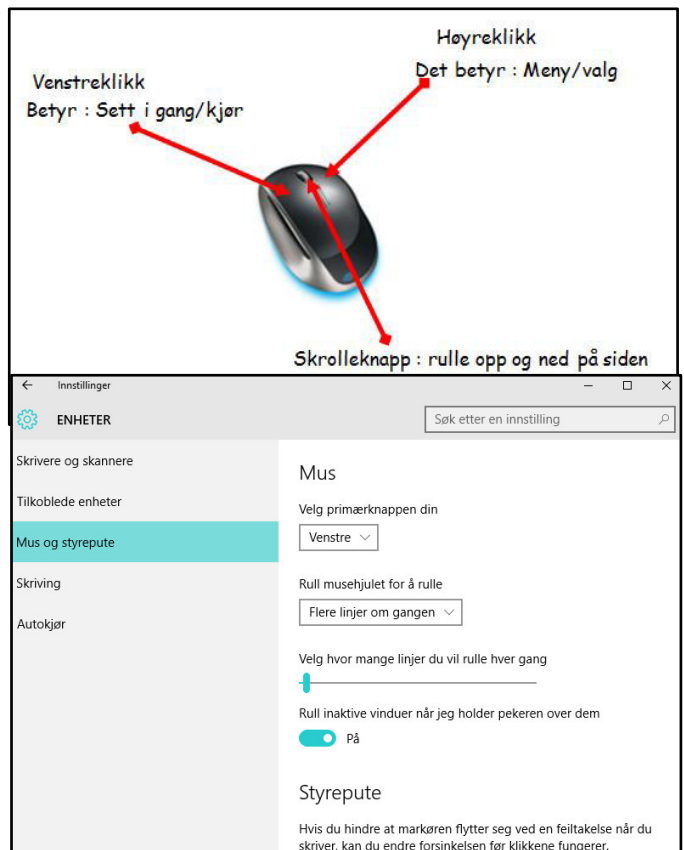

Museinnstillinger

Du vil merke når du dukker ned i innstillinger og andre menyer at bruk av høyre muse-tast er innskrenket. Den har til nå alltid, ved å klikke på høyre knappen hentet frem en meny, hvis det var en tilgjengelig der musepilen står. Grunnen er at med touchscreen og bruk av skrivebordet er det ingen høyre knapp i berøringen.

Det viktigste kan du stille inn med en gang. Her er det selvfølgelig innstillingen om du er kjevhendt.

Museinnstillingene er et godt eksempel på brukervennligheten i Windows 10.

Innebygget skriverettelse

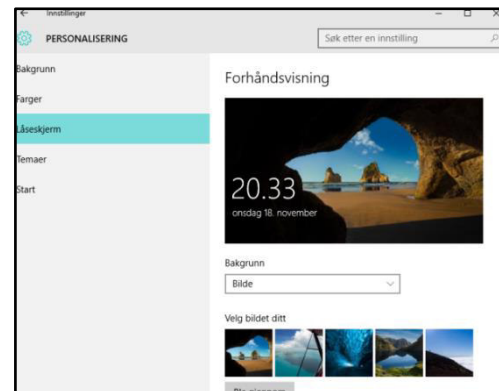
Programmene du kjører kan benytte seg av den innebygde ordboken med stavekontroll og grammatikk. I menypunktet «skrivning» kan du slå av og på stavekontroll og uthev feilstavede ord.

Automatisk start av medieavspilling

Under menypunktet Autokjør kan du bestemme om alle enheter du kobler til eller setter inn i PC-en skal starte automatisk eller ikke. Her stiller du også inn om filutforskeren skal starte opp når du kobler til en USB-pinne eller minnekort.

Personalisering

Under menypunktet Innstillinger/Personalisering kan du velge og vrake i farger og personlige innstillinger som vindusfarge, bakgrunnsbilder, sikker innlogging, logg inn med Microsoft-konto, etc. Her må jeg nevne at i andre land kan man i personaliseringsmenyen velge bort Microsoft-reklame som dukker opp i låseskjermen. Vert å nevne er de nye funksjonene som:

Sikker innlogging

Ved siden av de klassiske innloggingsmetodene og de i Windows 8 kjente bildepassord og pin-passord, støtter utenlandske versjoner av Windows 10 innlogging med fingeravtrykk og iris-scanning.

Tilgang til arbeid

I Windows kan 10 Pro-versjonen man lett koble seg til firmanettverk og skolenettverk. Les mer om dette i innstillingen selv.

Familiekonto:

Legg til kontoer, slik at alle i familien får sin egen pålogging og et eget skrivebord (desktop).

Synkronisering

Samkjøring av «Windows-innstillinger» mellom «mine» enheter som bruker mitt brukernavn (e-postadresse) i innloggingen. Her kan jeg også velge hva som skal bli synkronisert som Tema, nettleserinnstillinger etc.

Personvern

I Windows 10 er Microsoft, som alle de andre store i bransjen, ute etter alle de opplysningen de kan få om deg. Det er i dag Big business. I personvern kan jeg med brytere gi Microsoft mindre tilgang til mine data. Dette gjelder også for appene. Selv om jeg i alle mulige innstillinger innskrenker tilgangen til opplysninger om meg, er det likevel mye info som går til Microsoft. Det er det mange som har klaget over. Det er ikke lett å forstå alle innstillingsmulighetene,

men i flere fagtidsskrifter er det tips og triks å finne. Jeg kjenner et program som hjelper deg å stille inn din privatsfære. Det heter Ashampo Antispy for Windows 10 (engelsk). Google den, last den ned og prøv den.

Oppdatering og sikkerhet.

Windows 10 har som 8-ern også et innebygd antivirusprogram som heter Defender og er gratis. Vil du bruke et annet kan du selvfølgelig det. Defender blir da automatisk deaktivert.

En annen nyttig funksjon som er fra Windows 8 er back up med det innebygde programmet **Fillogg**.

Den nye Nettleseren EDGE

Det er en god dag for Internett. Microsoft har sendt ut den nye nettleseren EDGE på markedet og sender den gamle Internet Explorer inn i pensjonistenes rekke. Den er fremdeles gjemt i Windows 10. Du kan hente den frem, men på grunn av sikkerhet anbefales det ikke å bruke den. Microsoft har stoppet den videre utviklingen av den.

Det som er flott med EDGE er at den er mye raskere enn forgjengeren. Ulempe : Den har få innstillingsmuligheter.

En highlight i EDGE er en integrasjon av språkassistenten Cortana, hun skjønner at hvis du leter etter en restaurant, vil hun automatisk legge frem en veibeskrivelse. Vet hun at du for eksempel er vegetarianer, som du kanskje har skrevet i OneNote, notisboken din, så ville hun sjekke om restauranten serverer den passende maten for deg.

Editering av websider i EDGE

Nytt er også at du kan editere Websider i nettleseren. Det blir muliggjort ved at den digitale notisboken «OneNote» er integrert i nettleseren EDGE. OneNote kan du også bruke i iOS og Android-systemene. Nyttig er det også at du kan dele websider som er editert/kommentert i Edge med dine kontakter.

Innstillinger i EDGE

Innstillingene når du ved å trykke på de tre punktene oppe til høyre på skjermen. Verdt å nevnes er de tre følgende innstillingene/funksjonene:

InPrivate-visning

EDGE som Internett Explorer har en «InPrivate-modus». Det betyr at du kan surfe på nettet uten at nettleseren lagrer detaljer om hvor du har vært. Dette inkluderer historie, cookies og temporære internettfiler. For å starte en «inPrivate-visning» må du klikke på de tre punktene helt til høye på skjermen i EDGE. Da er «InPrivate-visningen» slått på og du kan surfe i vinduet.

Oppstartside

Som også i Internet Explorer kan du sett opp oppstartside(n) as usual.

EDGE har PDF og Adobe Flash Player integrert

Skulle du møte en pdf-side får du rask tilgang til den uten å bruke et pdf-tilleggsprogram.

Klikk på de tre punktene i EDGE oppe på høyre side og velg avanserte innstillinger/vis avanserte innstillinger. Så kan du der slå av/på Adobe Flash Player.

About:flags

EDGE har gjemte funksjoner i "about:flags". Skriv **about:flags** inn i adresslinjen og ta en titt.

Hurtigstart av programmer

Bruker du ofte et bestemt program kan du klikke med høyre museknapp på ikonet til det åpne programmet og legge ikonet på oppgavelinjen. Kan være nyttig å gjøre med oppgavebehandleren (noe senere i dokumentasjon.)

e-mail appen

Med e-mail appen i Windows 10 forvalter du alle dine e-mail kontoer. Den er enkel.

Selvfølgelig kan du bruke din hotmail- eller Outlook konto og de andre gratismailene som Google og Yahoo og de andre som støtter IMAP-protokollen. De som kjører med den gamle/utgåtte POP3- protokollen blir ikke støttet. Det er da f.eks. Online, Canaldigital kontoene. I denne appen kan man ikke lage mapper!! Mappene kan man lage når man går direkte inn på e-post kontoen via nettleseren.!!

Filutforskeren -den nye Windows Explorer (WE)

For 20 år siden ble den første WE innført i Windows95. Den avløste den eldre versjonen «fil-manager» som forvaltningsprogram for filer og mapper. Sammen med startknappen ble Windows Explorer en suksess, som i dag veldig mange brukere ville savne. Etter massiv kritikk av den manglende startknappen i Windows 8, ble den raskt satt inn igjen i Windows 10.

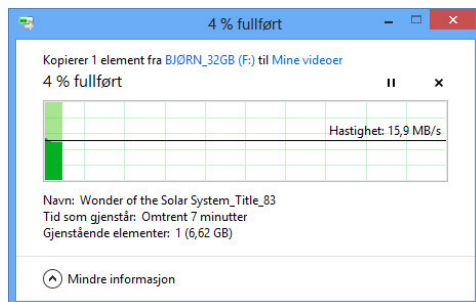
Knappen for å starte filutforskeren ligger i oppgavelinjen og, som tekst, nede i venstre hjørne i startmenyen. Du kan også bruke hurtigtastene {Windows+E}. Uansett hvordan du åpner filutforskeren i 10-ern blir den vist i «Hurtigtilgang». I Windows 7 viste den innholdet i «Biblioteket» og i Windows 8 «Denne PC-en» med opplisting av lagringsenhetene du har.

Den nye filutforskeren er blitt totalfornyet. For de som hoppet over WIN8, er det i filutforskeren innført et fanesystem(registerkort), slik Microsoft innførte med Office 2007. Betjeningen er veldig lik og fanene og knappene er godt synlige med de funksjonene de har. Nytt er fanen «Del» som betyr å dele med andre på pc-en og på nettet, brenne CD/DVD eller sende via e-post.

Hvis du vil deaktivere eller reaktivere fanesystemet trykker du på den lille pilen ved siden av spørsmålstegnet.

Transparentkopiering og mulighet for å stoppe

I forhold til Windows 7 har 8-ern og 10-ern fått nye funksjoner og er blitt raskere. (10 %) Den kan kopiere flere filer samtidig og du kan også sette kopieringen på pause.

I Windows 7 skjedde det ofte at ved kopiering av flere filer ble systemet blokkert. Microsoft har reagert på det. Skulle det vise seg i WIN8 og WIN10 at ved kopiering av flere enn en fil, at en fil bremser hele systemet, kan kopieringen stoppes eller helt avbrytes uten å avbryte resten av kopieringen. I tillegg får vi en grafikk over hele kopieringen og god informasjon over tidsbruken.

I tillegg kan man ved sletting sette prosessen på pause.

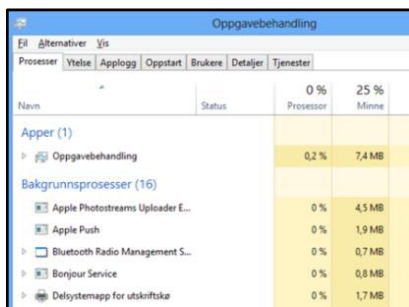
Brenne CD/DVD-er

Ved å markere filer og mapper kan man brenne dem på et medium uten å bruke brennersoftware, som CDBurnerXP eller Nero Burning Rom.

Komprimere filer og mapper

Denne funksjonen oppretter en «zippet» mappe med de elementene du ønsker.

Den nye oppgavebehandleren

Ny og mye bedre taskmanager (de luxe!) eller oppgavebehandling.

Oppgavebehandlingen får man frem når man som vanlig bruker tastekombinasjonen (ctrl+alt+del).

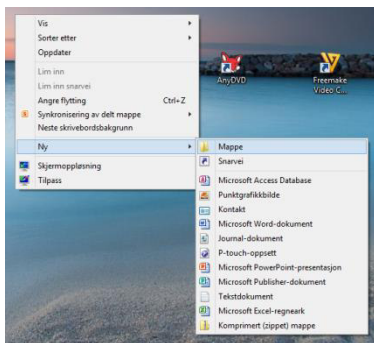
Ved første start viser den bare de programmene/appene som kjører. Trykker man da på flere detaljer, ser man oppgavebehandleren i sin fulle funksjon. Ved hjelp av fanene Ytelse, Applogg, Oppstart, Detaljer og Tjenester har man verktøy til å analysere systemet veldig godt.

Under for eksempel Applogg har vi ganske nøyaktige detaljer om tiden de forskjellige programmene bruker, minnebruk etc. Via fanen «brukere» ser vi hvilke ressurser de bruker i systemet. Interessant er også Prosesser-fanen. Her kan vi følge med på bruk av tid, plassbehov og nettbruk.

I fanemenyen **Autostart** finner du alle programmene som blir startet etter en systemstart. Vil du forhindre den automatiske starten av enkelte programmer, er det bare å klikke på programmet og med høyreklikk «deaktivere» starten.

Her må du være obs på at å forandre innstillinger i Oppgavebehandleren og startlisten kan ha en negativ eller katastrofal effekt. Særlig hvis du roter med antivirussoftwaren. Dette her gjør du på egen risiko!!

God mode

Microsoft har gjort Windows mye vennligere og enklere for brukerne. Det har de gjort ved å gjemme bort mange innstillinger. Hvis du vil ha full kontroll må du aktivere noe som heter »GodMode«. Den bortgjemte kontrollfunksjonen gir deg tilgang til alle innstillinger og opsjoner på pc-en. For å aktivere den må du være i skrivebordsmodus. Klikk et eller annet fritt sted på skjermen på høyre museknapp og klikk «Ny mappe»

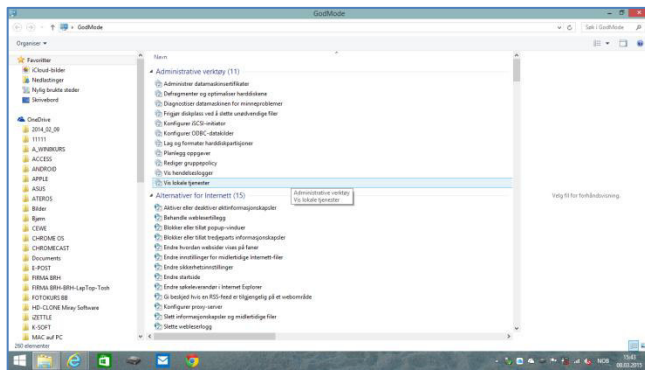
Den nye mappen dukker opp på skrivebordet og du må gi den et navn. Her skriver du inn:

GodMode.{ED7BA470-8E54-465E-825C-99712043E01C}

Du må skrive eksakt det, hele linjen med alle tegn. Når det stemmer trykker du enter-tasten og Mappeikonet vil automatisk bytte navn til bare «GodMode»

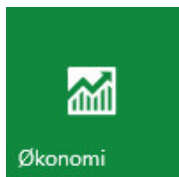
Dobbelklikk på ikonet og du får opp en mengde opsjoner som gir deg full kontroll over alle mulige innstillinger. Skulle du ved et uhell slette ikonet kan du bare lage det igjen.

GodMode legger ikke til noen nye innstillinger eller settings i din WINDOWS10 pc, men samler dem på et sted. Du kan også finne de samme innstillingene ved å søke med lupetegnet på startskjermen.

Standard apper

Økonomi-appen bringer de aktuelleste nyheter fra pengeverdenen på WIN8 pc-en. Den fremstiller mine ønskede Aksjer på en god måte med Tops og Flops og funker også som Valuta omregner. Innstillinger når du ved å trykke på den høyre museknappen

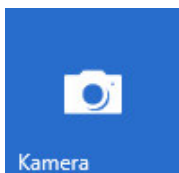
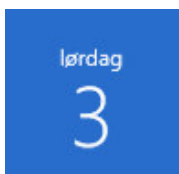

Foto-appen viser bilder og videoer som er tatt med kamera appen. Det spiller ingen rolle om bildene/videoen er lagret på Pcen, Facebook, Flickr eller Skydrive. Elementære bildebehandling er med om bord

Kalender-appen bl. annet forvalte terminer, avtaler og fødselsdager. Kalenderen tilbyr dag, uke og måneds fremvisning.

med kamera-appen (for bruk av Windows smarttelefoner og nettbrett, egentlig ikke for PCer) kan man ta bilder for Microsoftkontoen eller lage en film, som du kan legge ut på Youtube eller andre online tjenester. Før det første opptak skal man ved hjelp av innstillinger sørge for at kameraet får den best mulige opptaks kvaliteten. Via bildeeditoren kan man beskjære og tilpasse bildene
Internet Explorer 10 som App

Internett Explorer 10 er fremdeles bortgjemt ii WIN 10. Er du vant til å bruke den kan du hente den opp ved å søke etter WE. Den er på vei ut!!

Microsoft har kjøpt Skype og derfor er Skype en del av standard-appene. Skype er vel den billigste måten å videotelefonere/ telefonere med venner, barnebarn etc.

Noen av de andre standard-appene kort forklart:

Kart : beregne korteste vei fra a til b

Groove musikk: Forvaltning av all musikk på pcen. Kjøp av musikk i på Xbox Musik Marked online. Kortinformasjon blir forlangt ved kjøp (som iTunes)

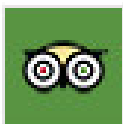
Nyheter: Med denne appen er du alltid oppdatert. Her har du tilgang til mange nyhetsrubrikker. I tillegg kan du sette sammen dine egne nyhetskanaler.

Reise: her kan man bli inspirert til valget av et nytt reisemål. Det er integrert en praktisk og lettbetjent hotell og fly bookings funksjon. 360 grad bilder kan vises i denne appen.

Vær: Ingen snakker vel så mye om været som vi nordboere. Innholder en 10 dager forhåndsvisning av været der du bor. Ellers kan jeg henvise til yr.no, men ikke som app i Windows Store.

Onenote: er et noteringsprogram med blanke ark. Notisboken synkroniseres mellom Microsoftenhetene dine.

Apper til lek og moro.

Tripadviser med millioner av reisebeskrivelser, fotos og kart fra Tripadvisor. Planlegg og gjennomfør den perfekte reise. Med mer enn 100 millioner beskrivelser, meninger fra reisende er det ganske enkelt å finne den billigste flyreise

Google search er en morsom, rask og velkjent måte å søke etter informasjon på

Tunein radio gjør det mulig å høre radio på en helt ny måte. Musikk, sport og nyheter fra alle verdens hjørner er tilgjengelige med over 70000 radiostasjoner og 2 millioner on-demand programmer

Microsoft Solitaire collection forblir det mest spilte dataspillet i historien med god grunn. Enkle regler og enkel spilling gjør det lett for alle og lære det

Litt om Windows Store:

er Microsoftpendanten til Apples iTunes Store og Google Play Store. Leter du etter apper for WIN8 og WIN 10 er Windows store det riktige stedet. For å gjøre det lettere å lete er appene delt inn i rubrikker. Det er mange gratis apper tilgjengelig i alle kategorier. Kjøpeapper betales med Kredittkort eller med PayPal Konto.

Litt om skylagringstjenesten «onedrive»

Med en kraftig integrasjon av Cloudtjenesten "onedrive" i WIN10 får vi, nesten med alle dippedutter som kan brukes på internett, online- tilgang til egne filer og mapper, og det fra overalt i hele verden. Det man trenger er en Microsoft konto, appene EDGE og onedrive, som er standard i WIN7 til WIN10. Som alle vet er Cloud Computing den nye og sikrere måte å lagre på. I motsetning til datalagring på harddisker, som kan ha mange ulemper, tilfredsstiller sikkerheten med den internetbaserte skylagringen veldig strenge normer (AES-256- bit koding) . Denne sikkerheten er også godkjent av den amerikanske regjering, hvis det betyr noe i dag! I tillegg blir opp/ned lastingen gjennomført i den krypterte SSL modus (SECUR SOCKET Layer-protokoll) Hver registrerte bruker får gratis 5 GB til rådighet og kan utvide til ca. 200GB for ca. 40€ i året. Onedrive ble primært konsipert som virtuelle harddisk for privatbruk; men i dag kan man dele online-informasjonen med andre brukere.

Etter å ha innlogget seg på **onedrive.com** med Microsoftkontoen sin har man flere nyttige verktøy til rådighet:

Send e-mail: til den personen som skal få tilgang til en fil eller mappe, med tilrettelegging av tilgangsrettigheter. Mottakeren får da en e-mail med en link til den frigitte filen. Du trenger da bare å klikke på linkene og filen dukker opp.

Sosiale nettverk: tilrettelegging av informasjon i sosiale nettverk, med personlig melding.

Frigi en link: til de personer man ønsker å dele informasjon med. Man går inn på **www.onedrive.com** (forutsetter at man har en Microsoftkonto eller nøkkel) velger hva man vil dele per e-post, lage en hyperlink til å legge ut på en hjemmeside eller blogg. Man kan også frigi om vedkommende skal ha redigeringsrettigheter.

onedrive som app er også tilgjengelig for Android, iOS og MAC. I onedrive kan man lagre mapper og filer i alle formater. onedrive dukker etter installasjon opp i **Windows Utforskeren** som egen mappe og blir også behandlet (sletting, gi nytt navn, kopiere, osv. som alle andre mapper også.)

I tillegg kan man behandle Word-, Excel- og Powerpoint- filer med OfficeWeb Apps, Office 365 eller det lokale installerte Office programmet. Apple har iCloud, Google har Google Drive, Microsoft har også Dropbox. Det er mange som tilbyr Cloud computing.

Vedlegg 1: Internett tilkobling generelt

Vedlegg 2: Hva er forskjellen mellom POP, IMAP og SMTP (for spesialistene!!)

POP (post Office Protokoll) er en overføringsprotokoll som utveksles mellom en Client E-mail og en E-mail server, når post blir hentet. POP bruker som standard port nr. 110.

POP3 er en ASCII protokoll (beskrivelse i RFC1939) som kommuniserer ved bruk av kommandoer.

En heltids forbindelse mellom Mailserveren og klienten er ved bruk av POP ikke nødvendig. Forbindelsen til serveren blir ved behov bygget opp av klienten og deretter avsluttet.

POP er i funksjonaliteten veldig innskrenket og tillater bare en opplisting, henting og sletting av e-mails på e-mailserveren. For flere funksjoner som hierarkiske mailbokser direkte i mailboksserveren, tilgang til flere mailbokser samtidig og en seleksjon av e-mail i mailboksen osv. må man benytte protokollen som IMAP

IMAP (internet Message Access Protocol) Protokollen IMAP tillater tilgang til og forvaltning av mottatte e-mails. I motsetning til den mer utbredte protokollen POP blir mailen som regel værende på mailserveren og blir ved behov hentet av e-mail-klienten.

Portnummeret som er registrert ved IANA (internetAssigned Numbers Authority) for IMAP er 143. En tilleggs-port for sikrere SSL forbindelser er (IMAPS) er 993.

IMAP ble laget i den hensikten at det skulle se ut som om mailer og nyheter er på den lokale PC.

SMTP (Simple Mail Transport Protokoll) SMTP – (betyr oversatt til norsk noe som den enkle epost sendeprotokollen)- er en protokoll i internett-protokoll-familien som brukes til utveksling av e-mails. Den blir først og fremst bruk til å sende og videresende e-mails. Til å hente e-mails og bruker man de andre spesialiserte protokollene som POP og IMAP. SMTP-server kontaktes tradisjonelt på port nr. 25, nye servere også på port nr. 587. ([submission](#))

Vedlegg 3: Nye TILBEHØR programmer

Trinnregistrering – Lage en fil som registrerer det du gjør i bilder og tekst. Ideell hvis du skal skrive en veiledning.

Tegnkart – i dette programmet finner du alle type alfanumeriske tegn som er i Windows World Wide. symboler som kan kopieres til alle programmer

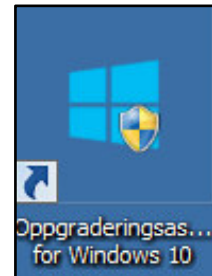
Matteinndatapanel – kompliserte formler kan tegnes og settes inn i andre programmer

Vedlegg 4: Oppgradering fra en tidligere Windows -versjon

Tilbudet om gratis oppdateringen for Windows 7,8,og 8.1 ble offisielt avsluttet den 29. juli 2016 for de fleste brukere. Microsoft har (per i dag 27.1.2017) ikke lukket døren helt for en gratis oppdatering. Hvis du vil oppgradere til Windows 10 søker du etter og laster ned « **Windows 10 Upgrade Assistent**» og starter den. Dette programmet er ikke bare nyttig hvis du vil oppgradere et gammelt system til Windows 10, men også for å oppgradere et bestående til den i dette heftet beskrevne versjon Anniversary Update.

Men en ting til er viktig før du oppgraderer til WIN 10:

anbefaler jeg deg sterkt å ta en BACKUP av filene dine. Programmene skal automatisk bli overtatt i WIN 10

Installasjonen **kan være** som her beskrevet:

Programmet sjekker først pc-en, godta lisensvilkårene og trykk deretter neste . Du får også valget om du vil ta vare på de gamle filene og programmene dine eller om du vil installere uten å ta vare på det gamle. Muligens må du velge partisjon, hvis du har flere og med det neste klikket begynner WIN 10 å bli installert på harddisken. Senere kan du få du valget mellom ekspressinstallasjon eller å tilpasse innstillingene. Du har valget.

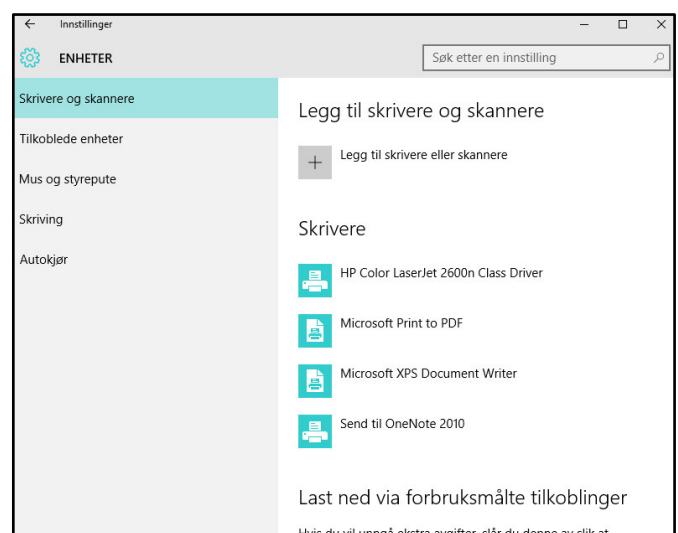
Tilpassing betyr at du kan beskytte din private sfære. Windows overfører mange personlige data til Microsoft. Noen av dem skal brukes til å forbedre systemet. Hvis du ikke vil dette kan du slå av bryterne ved å sette dem på AV. Det kan du også gjøre senere.

Forbedring av sikkerheten. Smart screen filteret ser phishingsider og websider som inneholder skadelig Software. Blir den aktivert blir info om dette sendt til Microsoft.

Fastlegging av pc-brukere: Er du bare brukeren av pc-en, klikker du på jeg-knappen.

Meld på en online-konto: Har du allerede en Microsoft-konto, skriver du den inn her med passord. Du kan også hoppe over dette punktet og gjerne gjøre det senere hvis du vil.

Innstillinger av printere, skanner
Når Windows er installert så er det bare å koble til de gamle enhetene som printer, skanner osv.

Printere:

Det enkleste med printere er bare å koble de til med USB-kontakten og vente. Windows 10 har innebygd et lager med drivere for de fleste printere og gjør vanligvis installasjonen helt automatisk. Det er sjelden at man må stille opp med CD/DVD-en til printerfirmaet.

Scannere: Ved skannere er det litt annerledes. Har du en skanner som gjorde gode tjenester under Windows 7 og 8, så blir den under Windows 10 sett og driverne blir installert. Hvis ikke må du frem med CD/DVD eller det som antagelig er mer sannsynlig er at du må laste ned driveren fra hjemmesiden til scannerfirmaet og installere den manuelt. Tilbyr firmaet gamle drivere for WIN 7 og 8 kan du sikkert bruke dem. Vanskeligere blir det hvis du bytter fra XP eller Vista til 10-ern. Da må du regne med å bli skuffet. Her igjen er det mulig at du må kjøpe en ny skanner da nye drivere for gamle produkter ikke blir laget av firmaene. De vil jo også selge nye produkter.

Bluetooth: Høytalere og andre duppeditter med Bluetooth-tilkobling skulle ikke være noe problem.

Hjemmenettverket: Det finnes ting som Windows 10 kanskje ikke vet etter at den ble oppdatert. WPS nøkkelen for nettverket eller navnet PC-en hadde i et eventuelt hjemmenettverk.

Nå skulle vel alt være klart!!

Vedlegg 5: Sydentur med Seniornett og Alfatravel

Seniornett

Mer enn
et kurs -
Mer enn en
Sydentur!

 PC

 Apple iPad

 Android nettbrett

Datakurs i Albir
6. - 15. november 2017
for nybegynnere og litt øvede

 Nyhet Kurs i fotobok og
slektsforskning

For informasjon og påmelding
ring 32 25 08 70 eller
post@alfatravel.no

**Alfa
TRAVEL**

Etterord:

Dette heftet er kanskje blitt litt for teknisk for de fleste, men prøv selv ut de nye programmene/appene som **E-post, Kalender, Groove Music, OnNote**.

Ta en titt inn i Microsoft butikken, **STORE**, der finnes det mange interessante Apper.

Denne gangen tror jeg at Microsoft har lykket med den nye versjonen. Veien å gå ved å la hele verden prøve testversjoner av Windows 10 var en god idé. Jeg tror at barnesykdommene av den grunn blir eliminert.

Det neste som da vil komme er oppdateringer som med tid og tann endrer Windows, som f. eksempel at den gamle Internet

Denne utgaven av mitt Windows10 hefte, har **Windows 10 Redstone**-versjonen (**update 30.7.2016**). Neste store oppdatering av Windows 10 heter **Creators Update, eller Windows 10 Anniversary Update 2** og kommer ut på våren 2017. Jeg venter spent på hvordan det går videre og ønsker dere alle lykke til med «WINDOWS»

Skui 27.januar 2017

Hilsen Bjørn Rønning Hansen

e-post: seniorbjoern@gmail.com